

MĚSTSKÝ ÚŘAD TRUTNOV

Odbor výstavby
památková péče

OBE CNÍ ÚŘAD
v Bernarticích u Trutnova

Došlo dne ..... - 7 - 08 - 2018 .....

Č.j. .... 354 ..... Počet příloh .....

Doručení:
dle rozdělovníku

Číslo jednací: MUTN 71229/2018
Spisová zn.: 2018/5701/V/BEH
Skartační zn.: A/20
Spisový zn.: 432

Vyřizuje: PhDr. Hynek Beneš
Telefon: 499803368
E-mail: benes@trutnov.cz
Datum: 07.08.2018

ZÁVAZNÉ STANOVISKO

Městský úřad Trutnov, odbor výstavby, jako místně a věcně příslušný orgán státní památkové péče ve smyslu § 29 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní památkové péči“), a ve znění § 17 Vyhlášky Ministerstva vnitra ČR č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, projednal na základě písemné žádosti ze dne 17.07.2018, kterou podala **Obec Bernartice, IČO 00277665, Bernartice č. p. 77, 542 04 Bernartice, kterou zastupuje Ing. Pavel Tschiedel, IČO 11602775, R.A. Dvorského č. p. 1425, 544 01 Dvůr Králové nad Labem 1**, obnovu památky zapsané v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky: **Oprava historického zdiva oplocení kostela Nanebevzetí Panny Marie v Bernarticích – nemovitá kulturní památka kostel Nanebevzetí Panny Marie, rejstříkové číslo 100739, na pozemku parc. č. 216 v katastrálním území Bernartice.**

Po písemném vyjádření Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Josefově (dále jen „NPÚ ÚOP v Josefově“) ze dne 30.07.2018 pod číslem jednací NPÚ-362/57835/2018 a po obhlídce místa vydává Městský úřad Trutnov, odbor výstavby (dále jen „správní orgán“) v souladu se zněním § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „správní řád“), § 44a zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní památkové péči“), podle ustanovení § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči toto

závazné stanovisko

Obnova uvedené kulturní památky zapsané do Ústředního seznamu kulturních památek ČR spočívá dle podané žádosti v:

- a) opravě historického zdiva oplocení kostela – dle projektové dokumentace „Oprava historického zdiva oplocení kostela Nanebevzetí Panny Marie na p.č. 216 v Bernarticích“, vypracoval: Ing. Pavel Tschiedel, R.A. Dvorského 1425, 544 01 Dvůr Králové nad Labem, zakázka č. 17/2015, datum: červen 2016 – červen 2018.

Podle § 14 odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s ustanovením § 149 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, správní orgán posoudil věc takto:

A) Obnova historického zdiva oplocení kostela Nanebevzetí Panny Marie v Bernarticích je přípustná při splnění těchto podmínek:

- A. 1** Zahájení prací bude minimálně s týdenním předstihem oznámeno zástupcům státní památkové péče (NPÚ ÚOP v Josefově a správnímu orgánu), kteří budou zváni na kontrolní dny svolávané v průběhu realizace stavby.
- A. 2** Zástupcům státní památkové péče budou předloženy k odsouhlasení vzorky dozdívek, doplňování zdiva a spárování.
- A. 3** Bude-li výkopem pro novou základovou spáru odkryt předzáklad, případně jakékoliv jiné stavební konstrukce, bude před dalším pokračováním prací pozván ke konzultaci statik, projektant, orgán státní památkové péče a zástupce odborné organizace státní památkové péče za účelem určení dalšího postupu.

Odůvodnění:

Správní orgán státní památkové péče, kterým je odbor výstavby Městského úřadu Trutnov, obdržel dne 18.07.2018 písemnou žádost Obce Bernartice, IČO 00277665, Bernartice č. p. 77, 542 04 Bernartice, kterou zastupuje Ing. Pavel Tschiedel, IČO 11602775, R.A. Dvorského č. p. 1425, 544 01 Dvůr Králové nad Labem 1, obnovu památky zapsané v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky: **Oprava historického zdiva oplocení kostela Nanebevzetí Panny Marie v Bernarticích – nemovitá kulturní památka kostel Nanebevzetí Panny Marie, rejstříkové číslo 100739, na pozemku parc. č. 216 v katastrálním území Bernartice.**

Tímto dnem bylo podle § 44 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb. správní řád, ve znění pozdějších předpisů zahájeno řízení o předmětné žádosti. Za přiměřeného užití § 38 odst. 1 správního řádu bylo zadatelům umožněno nahlédnout do spisového materiálu a uplatnit své připomínky a náměty.

V souladu s ustanovením § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči byla doručená žádost postoupena NPÚ ÚOP v Josefově k vydání písemného vyjádření, které je nezbytným podkladem pro vydání závazného stanoviska. Toto vyjádření bylo vydáno dne 30.07.2018 pod zn. NPÚ-362/57835/2018 (Ing. arch. Vladimíra Paterová a Mgr. Jana Kalferstová) a správní orgán jej obdržel dne 06.08.2018. Podle tohoto vyjádření jsou výše uvedené úpravy objektu přípustné, budou-li dodrženy podmínky tímto vyjádřením stanovené.

Návrh byl doložen projektovou dokumentací „Oprava historického zdiva oplocení kostela Nanebevzetí Panny Marie na p.č. 216 v Bernarticích“, vypracoval: Ing. Pavel Tschiedel, R.A. Dvorského 1425, 544 01 Dvůr Králové nad Labem, zakázka č. 17/2015, datum: červen 2016 – červen 2018.

Vzhledem ke skutečnosti, že **kostel Nanebevzetí Panny Marie v Bernarticích** je nemovitou kulturní památkou chráněnou státem ve smyslu zákona o státní památkové péči, která je evidována v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstříkovým číslem 100739, je nutné k jakýmkoliv stavebním změnám či úpravám si předem, ve smyslu zákona o státní památkové péči, vyžádat závazné stanovisko příslušného orgánu státní památkové péče.

S ohledem na současný stupeň poznání kulturně historického vývoje lze konstatovat, že k dotčeným památkovým hodnotám předmětné kulturní památky patří zejména její hmotové uspořádání, dochované historické konstrukce, dochovaná dispoziční řešení, vnější i vnitřní výzdoba, původní materiálová skladba objektu a dále pak jeho začlenění v urbanistické struktuře sídla.

Venkovský barokní kostel byl vystavěn v letech 1677 – 1678 a rozšířen roku 1733, upraven a přestavěn v 19. století (přistavěna věž). Jedná se o jednodílný, přibližně orientovanou stavbu s příčnou lodí, pravouhle zakončeným presbyteriem, sakristií a oratoriem v patře a s kaplí sv. Jana Nepomuckého po severní straně a s hranolovou věží v západním průčelí. Areál kostela je fixován na císařském otisku mapy stabilního katastru obce Bernartice z roku 1841.

Areál kostela je obehnan ohradní zdí. Jedná se o oplocení v průměru 1150 mm výšky nad současným terénem uvnitř hřbitova. Vně hřbitovní zdi je výška větší. Z výše zmíněného císařského otisku mapy stabilního katastru obce vyplývá, že v polovině 19. století hřbitov, vymezený ohradní zdí, poměrně těsně obklopoval stavbu kostela. Později došlo k rozšíření plochy hřbitova jižním směrem. Na základě porovnání starších mapových podkladů se současnými, tak lze konstatovat, že jednotlivé úseky zdi jsou rozdílného stáří.

Hřbitovní zeď byla s největší pravděpodobností v dotyčném úseku vyzděna v průběhu poslední větší opravy v 19. století. Byla vyzděna z místního lomového kamene a původně opatřena i dvouvrstvou omítkou. Ochrana před atmosférickou vlhkostí zajišťovaly pískovcové krycí desky. Při opravě, či doplňování zdiva je bezpodmínečně nutné, ctít jednu z hlavních zásad při úvahách o koncepci památkové úpravy a to požadavek minimalizace zjevných zásahů a maximální šetrnosti a respektu k dochovanému stavu. Jde v podstatě o konzervaci, údržbu dnešního stavu tak, aby byly odstraněny zejména vlivy atmosférické vlhkosti a jejího působení na stavební konstrukci. V roce 2016 došlo po průtrži mračen k havárii díla a pádu trosek zdiva na pozemek parc. č. 214/2. K vytvoření poruch došlo vlivem vlhkosti v základovém i nadzákladovém zdivu.

Předmětná kulturní památka se na památkových hodnotách sídla Bernartice podílí svým hmotovým a architektonickým řešením, včetně dochovaných historických konstrukcí.

K památkovým hodnotám předmětného území, které je zároveň také „územím s archeologickými nálezy“, náleží také archeologická souvrství, tedy soubory movitých a nemovitých věcí, jež jsou nedílnou součástí archeologického dědictví a jako takové nositelem kulturně historických hodnot. V Bernarticích je prokázáno osídlení ve středověku a v novověku – první zmínka o obci se datuje již k roku 1297.

Práce budou probíhat následujícím způsobem :

- vyhloubení (záchranný archeologický průzkum) – odkrytí základové spáry;
- založení základového zdiva a položení drenážního potrubí;
- vyzdění do požadované výškové kóty nivelety terénu, zásyp drenážního potrubí;
- vyzdění do požadované výškové kóty, osazení krycích desek;
- zajílování nad drenážním potrubím, ohumusování;
- spárování zdiva.

Těžiště prací bude opětné vyzdění tělesa hřbitovní zdi v takové podobě, v jaké byla před její destrukcí v roce 2016. Velká část stavebního kamene ze zřícené zdi byla deponována na zpevněnou plochu za obecním úřadem. Předpokládá se, že cca 30 % stavebního materiálu lze opět druhotně použít. Zdění základového zdiva na nastavovanou maltu, nadzákladového zdiva na maltu nastavovanou hydraulickým vápnem. Způsob zdění by měl být shodný s tím, který byl použit při původním zdění.

Při dozdivání a úpravách líců zdiva nesmí zanikat patrné stopy stavebního vývoje. Převíslé a podebrané zdi, v našem případě na vnějším líci, je nutno vyzdít. Pevnost zdiva vystaveného vlivům povětrnosti je oslabena vyplavením malty. Tomu se čelí vhodným uzavřením spár. V případech, že se rozpadá původní zdící kámen, bývá nahrazen novým, na místě se nacházejícím. Při úpravě povrchu spárování je třeba se vyvarovat ostře ohraničených, vypálených spár. V tomto případě, kdy je nutné vyspárování z důvodů technických, bude upraven povrch částečným omítnutím vápennou maltou tak, aby byly zakryty spáry a vyrovnány nerovnosti povrchu, přičemž zůstane větší část povrchu neomítnuta. Nedílnou součástí památkové hodnoty vertikálních konstrukcí jsou pozůstatky historických omítek, povrchů a dalších stop stavebního vývoje. Jako pojivo bude užívána výhradně vápenná malta z dobře vyleželého vápna. Do zadržek a spárování vertikálních ploch bude výhradně použito jako hydraulického pojiva hydraulické vápno. Zásah je redukován víceméně na vnitřní líc a korunu, vnější líc pouze s naprosto minimálním rozsahem dozdivek. Vlastní stavební úprava zajišťuje stabilitu zdiva a spočívá ve vyspravení, vyzdění vydrobených lícních vyzdívek, zejména v patě, kde je destrukce nejvíce ohrožující.

Vertikální plochy zdiva se nejčastěji porušují vsakováním vody, pronikající z nechráněné koruny, jejím střídavým mrznutím a táním. Vypadávají kameny líců a později celé části líce. V případě, že části vypadlého líce jsou po stranách i shora ohraničeny, je proto nutné zajistit tyto nebezpečné poruchy novými vyzdívkami. Je důležité, aby se vyzdívka opírala o pevné sousední části a byla do jádra dobře zavázána. Poruchy tohoto rázu se vyskytují nejčastěji u paty jak vnitřního a vnějšího líce a je třeba jim předcházet. Použitý písek by měl mít plynulou křivku zrnitosti a měl by obsahovat hrubší frakce. Při spárování je zde žádoucí opravit povrch částečným omítnutím vápennou maltou tak, aby byly zakryty spáry a vyrovnány nerovnosti povrchu plochy. Mělo by se jednat o tzv. spáru lícovanou. Povrch kamene má zůstat v této etapě neomítnutý. Nedílnou součástí památkové hodnoty vertikálních konstrukcí jsou pozůstatky historických omítek, povrchů a dalších stop stavebního vývoje. Omítání zdiva nebude v této fázi prováděno.

Úpravy horizontálních ploch – zdivo:

Jsou to části, které nejvíce trpí a odkud vždy začínal rozpad zdiva. V tomto případě, lze u horizontálních ploch mluvit pouze o dozdívkách pod krycí desky. Úlohou je nicméně zajištění proti pronikání vody do zdiva. Ideální je nové vyzdění vrstvy na nastavovanou maltu a vyspárování tak, aby se zde po zakrytí nemohla držet voda. Koruna bude zajištěna pokládkou stávajícími, či nově vyrobenými krycími kamennými deskami, kvalitně zaspárovány. Sklon dle původního provedení. Bude provedeno odvodnění zdi v souladu s předloženou projektovou dokumentací.

Vysvětlení podmínek uvedených ve výroku závazného stanoviska:

K podmínce č. 1 – vzhledem ke značnému rozsahu prací je nezbytné před zahájením a v průběhu realizace svolávat kontrolní dny s účastí zástupců památkové péče.

K podmínce č. 2 – práce musí být prováděny řemeslníky, kteří mají zkušenosti se zděním z kamenného materiálu, aby byl dodržen způsob historického zdění s minimálními spárami. Z tohoto důvodu je nezbytné odsouhlasit vzorky zdění a spárování za účasti zástupců památkové péče.

K podmínce č. 3 – tato podmínka se vztahuje k situaci, kdy v souvislosti s hloubením výkopovými pracemi dojde k odkrytí předzákladu ohradní zdi nebo jiné stavební konstrukce a to mělčeji než je projektem uvažovaná hloubka výkopu a bude třeba rozhodnout o odbourání tohoto zdiva nebo o změně projektem navrženého postupu.

Posuzované práce se dotýkají architektonických nebo kulturně historických hodnot daného objektu podstatným způsobem, neboť dojde k obnově a zajištění ohradní zdi hřbitova u kostela Nanebevzetí Panny Marie.

Posuzované práce se dotýkají urbanistické struktury sídla, neboť bude zachována významná součást areálu kostela a centra sídla Bernartice.

Posuzované práce se dotýkají archeologického dědictví - s ohledem na umístění stavby lze předpokládat, že v rámci výkopových prací dojde k odkryvu zrušených hrobů a kosterních pozůstatků zejména středověkého a novověkého stáří.

Správní orgán posoudil vliv navrhované obnovy, která by měla probíhat v souladu s předloženou dokumentací a dalšími podklady a konstatuje, že postup obnovy ohradní zdi je stanoven v souladu se zásadami a metodikou památkové péče. Realizací navržených prací v souladu s podmínkami uvedenými ve výroku tohoto závazného stanoviska dojde k záchraně ohradní zdi hřbitova u kostela v Bernarticích a budou tak zachovány dotčené kulturně historické hodnoty.

Správní orgán památkové péče po posouzení všech podkladů a zjištění ve výše uvedené věci dospěl k závěru, který je obsažen ve výroku tohoto závazného stanoviska. Při posuzování se řídil platnými právními předpisy a nařízeními (zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů; Vyhláška č. 66/1988 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kterou se provádí zákon č. 20/1987

Sb.; zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů), jakož i Listinou základních práv a svobod (čl. 35, odst. 3: „Při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem“), která je součástí Ústavy České republiky.

Toto závazné stanovisko je podkladem pro stavební řízení ve smyslu zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

Poučení:

Toto závazné stanovisko není podle § 44a zákona o státní památkové péči a podle § 149 odst. 1 správního řádu samostatným rozhodnutím ve správním řízení, nýbrž je úkonem učiněným orgánem státní památkové péče jako dotčeným orgánem pro řízení vedené stavebním úřadem. Jeho obsah je závazný pro výrokovou část rozhodnutí stavebního úřadu a jako takový ho lze napadnout pouze v rámci odvolání podanému proti rozhodnutí ve věci samé.

Upozornění:

Upozorňujeme, že předmětné práce budou prováděny na **území s archeologickými nálezy**. Z této skutečnosti vyplývají pro stavebníka (investora) následující povinnosti, dané zákonem o státní památkové péči:

§ 22 odst. 2 citovaného zákona: „Má-li se provádět stavební činnost na území s archeologickými nálezy, jsou stavebníci již od doby přípravy stavby povinni tento záměr oznámit Archeologickému ústavu a umožnit jemu nebo oprávněné organizaci provést na dotčeném území záchranný archeologický výzkum. Je-li stavebníkem právnická osoba nebo fyzická osoba, při jejímž podnikání vznikla nutnost záchranného archeologického výzkumu, hradí náklady záchranného archeologického výzkumu tento stavebník; jinak hradí náklady organizace provádějící archeologický výzkum. Obdobně se postupuje, má-li se na takovém území provádět jiná činnost, kterou by mohlo být ohroženo provádění archeologických výzkumů.“

§ 23 odst. 2 citovaného zákona: „O archeologickém nález, který nebyl učiněn při provádění archeologických výzkumů, musí být učiněno oznámení Archeologickému ústavu nebo nejbližšímu muzeu buď přímo nebo prostřednictvím obce, v jejímž územním obvodu k archeologickému nález došlo. Oznámení o archeologickém nález je povinen učinit nálezce nebo osoba odpovědná za provádění prací, při nichž došlo k archeologickému nález, a to nejpozději do druhého dne po archeologickém nález nebo potom, kdy se o archeologickém nález dověděl.“

Dále upozorňujeme, že v této věci ukládá povinnosti rovněž zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). Tento v § 176 odst. 1 mj. uvádí:

Dojde-li při postupu podle tohoto zákona nebo v souvislosti s tím k nepředvídaným nálezům kulturně cenných předmětů, detailů stavby nebo chráněných částí přírody anebo k archeologickým nálezům, je stavebník povinen neprodleně oznámit nález stavebnímu úřadu a orgánu státní památkové péče nebo orgánu ochrany přírody a zároveň učinit opatření nezbytná k tomu, aby nález nebyl poškozen nebo zničen a práce v místě nálezu přerušit.“

Na základě uvedeného upozorňujeme na **povinnost** stavebníka učinit oznámení Archeologickému ústavu AV České republiky (Letenská 4, 118 01 Praha 1 – Malá Strana) a dle dosavadní praxe doporučujeme nejméně 10 pracovních dnů předem písemně oznámit zahájení zemních a stavebních prací organizaci oprávněné k provádění archeologických průzkumů.

Současně upozorňujeme a doporučujeme, aby stavebník zajistil při provádění výkopových prací stálou přítomnost archeologa, a to z důvodu vysoké pravděpodobnosti výskytu pozůstatků po zrušených hrobech a kosterních pozůstatků.

(vlastnoruční podpis)

„otisk úředního razítka“

z p. PhDr. Hynek Beneš
referent odboru výstavby

Rozdělovník:

- Obec Bernartice, IDDS: reea6kx
- Ing. Pavel Tschiedel, R.A. Dvorského č.p. 1425, 544 01 Dvůr Králové nad Labem 1
- Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Josefově, IČO 75032333, oddělení péče o památkový fond, IDDS: 2cy8h6t
- Městský úřad Žacléř, IČO 00278491, odbor výstavby, územního plánování a životního prostředí, IDDS: sqnby29